

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 289/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, advokátska kancelária, Holíčska 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 16 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4, čl. 47 ods. 3,

čl. 48 ods. 2, čl. 16 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015, ktorou žiada vydať tento nález:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ], upravené v čl. 46 ods. 1 až 4, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 16 ods. 2, čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod spis. zn. 6 Co 305/2015 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07. 09. 2015 spis. zn. 6 Co 305/2015-375 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie 6 000 EUR (slovom šesťtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (nálezu).

4. JUDr. Erikovi Šablatúrovi, advokátovi, priznáva trovy konania/trovy právneho zastúpenia 418,42 EUR, ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta... do dvoch mesiacov od tohto rozhodnutia (nálezu).“

Ako zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a jej príloh vyplynulo, sťažovateľ sa žalobou v konaní pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 102/2010 domáhal proti Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky náhrady škody v sume 30 000 € z titulu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Sťažovateľ pracoval v [REDAKOVANÉ], ako vodič trolejbusu. Na Inšpektoráte práce v Bratislave podal podnet na svojho zamestnávateľa, z ktorého vyplynulo, že vodiči pracujú v letných mesiacoch celé hodiny pri teplotnej záťaži 40°C až 50°C v kabíne vozidla, čo ohrozuje bezpečnosť práce vodiča i bezpečnosť cestujúcich, a vodičom bola navyše protiprávnym spôsobom krátená mzda. Inšpektor práce, ktorému bola vec pridelená ([REDAKOVANÉ]), podnet riadne neriešil, a namiesto toho začal sťažovateľa šikanovať, vypracoval rozhodnutie č. IBA-78-45-2.2/R-E22-06 z 18. mája 2006, ktorým nariadil sťažovateľovmu zamestnávateľovi zabezpečiť lekárske

a psychologické vyšetrenia sťažovateľa. Sťažovateľ nesúhlasil s týmto rozhodnutím, pretože údaje v ňom uvedené o tom, že ako vodič má zdravotné a psychické problémy, mal dopravné nehody a ohrozoval cestujúcu verejnosť, neboli pravdivé a sťažovateľa poškodili. Sťažovateľ vyšetrenie odmietol ako akt šikanovania za podanie podnetu, v dôsledku čoho bol okamžite prepustený zo zamestnania. Národný inšpektorát práce postup inšpektora práce prešetril a konštatoval, že inšpektor práce konal protiprávne, zneužil svoje postavenie, bezdôvodne nariadil vyšetrenia sťažovateľa. Národný inšpektorát práce rozhodnutím č. 1503/2006-2.1 z 11. septembra 2006 rozhodnutie vydané inšpektorom práce zrušil. Z upozornenia Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. Kd 2294/06-29 zo 16. marca 2007 vyplynulo, že inšpektor práce nepostupoval v súlade s internými predpismi Národného inšpektorátu práce, vypracoval protokol z kontroly, ktorý nemal predpísané náležitosti, nezachoval mlčanlivosť o pisateľovi podnetu, rozhodnutím nariadil sťažovateľovmu zamestnávateľovi zabezpečiť jeho zdravotné a psychologické vyšetrenie, hoci sťažovateľ ich mal platné, čím postupoval v rozpore s metodikou a § 7 ods. 1 a § 13 ods. 3 písm. b) v spojení s § 18 ods. 3 prvou vetou zákona č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov. Pretože žiadosti sťažovateľa o predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky nevyhovelo, podal žalobu.

V priebehu konania sťažovateľ po tom, ako Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na pojednávaní 27. septembra 2011 vznieslo námietku nedostatku pasívnej legitímácie podaním z 30. septembra 2011 doručeným súdu 6. októbra 2011, „*upresnil*“ označenie žalovaného tak, že ním je Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 102/2010-272 zo 7. novembra 2012 (v súlade s právnym názorom vysloveným krajským súdom v skoršom zrušujúcom uznesení krajského súdu č. k. 6 Co 190/2012-259 z 18. júla 2012) na základe sťažovateľovho podania z 30. septembra 2011 pripustil zámenu účastníkov konania [§ 92 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] na strane žalovaného tak, že pôvodný žalobca Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky z konania vystúpilo a na jeho miesto vstúpila Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom práce, sociálnych

vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“). Uznesenie okresného súdu č. k. 15 C 102/2010-272 zo 7. novembra 2012 ako vecne správne potvrdil krajský súd uznesením č. k. 6 Co 607/2012-278 z 28. februára 2013.

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C 102/2010-307 z 13. februára 2014 žalobu sťažovateľa zamietol, pretože dospel k záveru, že nárok sťažovateľa je premlčaný, keď premlčacia doba uplynula ešte v roku 2010, sťažovateľ uplatnil nárok voči pasívne legitimovanému subjektu až 6. októbra 2011 a žalovaný sa premlčania dovolal. Náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal.

Sťažovateľ sťažnosť na porušenie čl. 46 ods. 1, 2, 3 a 4, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 16 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015 odôvodnil tým, že Slovenská republika dosiaľ nedokáže zabezpečiť, aby justícia plnila svoje úlohy, tak ako by mali byť plnené v riadne fungujúcom demokratickom a právnom štáte. Dôsledkom je rozdielny prístup štátu voči občanom. Na Slovensku stále platia zákony z obdobia ranného socializmu, legislatíva nedáva predpoklad a reálne možnosti, aby justícia fungovala spôsobom predpokladaným v právnom štáte. Tým došlo k porušeniu čl. 16 ods. 2 ústavy, sťažovateľ bol podrobený neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, ako aj čl. 12 ods. 1 ústavy, pretože všeobecné sudy nepristupovali k účastníkom konania rovnako. Krajský súd nenariadil vo veci odvolacie pojednávanie, rozhodnutie bolo potvrdené spôsobom „*kabinetnej justície*“, nevysporiadal sa s dôvodmi sťažovateľovho odvolania. Sudcovia nevykonali listinné dôkazy, čím došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, svojvoľne a účelovo vynechávali niektoré skutočnosti, neodôvodnili nevykonanie sťažovateľom navrhovaných dôkazov. Sudy vo veci konali sedem rokov, hoci išlo o jednoduchý spor. Sťažovateľ sa k veci nemohol riadne vyjadriť, pretože o tom, čo bude alebo nebude v zápisnici z pojednávania, rozhoduje podľa slovenského právneho poriadku sudca, ktorý sám vyberá, čo dôležité je a čo nie je.

Od začiatku konania okresný súd postupoval tak, akoby sa snažil sťažovateľa odradiť ho od ďalšieho vedenia konania – vyrubil mu súdny poplatok 21 560 Sk za návrh, hoci konanie je od súdneho poplatku oslobodené, čo okresný súd uznal až dodatočne. Právny zástupca sťažovateľa už na prvom pojednávaní 22. októbra 2009 uviedol, že ide o spor podľa zákona č. 514/2003 Z. z., z čoho je zrejmé, že ide o zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím Inšpektorátu práce Bratislava, pričom rovnako to je zrejmé aj z posúdenia otázky miestnej príslušnosti. Zákonná sudkyňa mala vziať do úvahy, že nejde o zámenu účastníkov, ale iba o odstránenie vady žaloby, pričom na takýto postup mala sťažovateľa vyzvať. V demokratických štátoch súdy považujú spory, v ktorých žaluje občan štát o náhradu škody, za citlivé, vychádzajú z toho, že je neželateľné, aby štát v takýchto konaniach vystupoval z pozície silnejšieho. V prípade sťažovateľa však krajský súd nevzal do úvahy argumenty sťažovateľovho odvolania, rozhodnutie okresného súdu potvrdil napriek tomu, že v konaní neboli vykonané listinné dôkazy, súdy svojím postupom zvýhodňovali a uprednostňovali štát, čím v konečnom dôsledku došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, a tým aj čl. 47 ods. 3 ústavy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosc' možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Ako z podanej sťažnosti vyplýva, sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu ním označených práv malo dôjsť rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015 tým, že krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil napriek tomu, že konanie pred súdom prvého stupňa bolo postihnuté vadami v dokazovaní, krajský súd sa nevysporiadal s odvolacími argumentmi sťažovateľa a vychádzal z toho, že sťažovateľ uplatnil právo s následkom prerušenia plynutia premlčacej doby až 6. októbra 2011, hoci to, že sa svojho práva domáha proti štátu, bolo v konaní zrejme už od jeho začiatku.

Krajský súd rozsudok č. k. 6 Co 305/2015-375 zo 7. septembra 2015 odôvodnil takto:
«Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Zo spisu vyplýva, že žalobca v žalobe označil ako žalovaného Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Právna zástupkyňa tohto štátneho orgánu na pojednávaní dňa 27.9. 2011 (č. 1. 173) namietla nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie. Na to žalobca v podaní z 30. 9. 2011, ktoré bolo súdu prvého stupňa doručené dňa 6. 10. 2011 (č. 1. 183), uviedol, že označenie žalovaného upresňuje tak, že ním je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 18. 7. 2012, č. k. 6Co/190/2012-259 vyslovil názor, že uvedené podanie žalobcu z 30. 9. 2011 treba podľa jeho obsahu vyhodnotiť tak, že ním žalobca v zmysle § 92 ods. 4 O. s. p. navrhol, aby pôvodný žalovaný – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny z konania vystúpil a aby na jeho miesto vstúpila ako žalovaná Slovenská republika. Súd prvého stupňa

uznesením zo 7. 11. 2012, č. k. 15C/102/2010-272 zámenu účastníkov konania na strane žalovaného pripustil. Toto uznesenie potvrdil odvolací súd uznesením z 28. 2. 2013, č. k. 6Co/607/2012-278.

Žalobca teda uplatnil nárok na náhradu škody, spôsobenej nezákonným rozhodnutím proti pasívne vecne legitimovanému subjektu až dňa 6. 10. 2011. V období od podania žaloby, t. j. od 9. 9. 2008, do 5. 10. 2011, teda žaloba smerovala proti subjektu, ktorý za škodu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. nezodpovedá, a preto v tomto období 3-ročná premlčacia doba na uplatnenie predmetného nároku riadne plynula. 3-ročná premlčacia doba začala žalobcovi plynúť momentom, keď sa dozvedel o škode (§ 19 ods. 1 prvá veta zák. č. 514/2003 Z. z.). Odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že týmto momentom je právoplatnosť rozhodnutia Národného inšpektorátu práce z 11. 9. 2006 č. 1503/2006-2.1. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 9. 2006. Premlčacia doba plynula od 15. 9. 2006 do 21. 11. 2007., t. j. 14 mesiacov a 6 dní. Dňa 22. 11. 2007 požiadal žalobca o predbežné prerokovanie nároku, ktoré bolo ukončené dňa 26. 3. 2008 (viď oznámenie o výsledku predbežného prerokovania z 26. 3. 2008 na č. 1. 21). V období od 22. 11. 2007 do 26. 3. 2008 premlčacia doba neplynula (§ 19 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.) a jej zvyšok po odpočítaní už uplynutých 14 mesiacov a 6 dní, teda v rozsahu 21 mesiacov a 24 dní, začal plynúť dňa 27. 3. 2008 a uplynul dňa 19. 1. 2010. Žalobca svoj nárok uplatnil proti štátu na súde prvého stupňa až dňa 6. 10. 2011, teda oneskorene. Keďže žalovaná sa premlčania dovolala, premlčaný nárok nebolo možné žalobcovi priznať (§ 100 ods. 1 posledná veta Obč. zák., v spojení s § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.).

Neobstojí námietka žalobcu, že súd prvého stupňa ho mal v zmysle § 43 ods. 1 O. s. p. vyzvať na odstránenie vady žaloby, spočívajúcej v nesprávnom označení žalovaného. Žaloba totiž nebola postihnutá žiadnou takou vadou pokiaľ ide o označenie žalovaného, ktorá by bránila pokračovaniu v konaní. Žalobca v žalobe označil žalovaného jednoznačným a nezameniteľným spôsobom a to, že ako žalovaného v žalobe označil subjekt, ktorý v konaní nebol pasívne vecne legitimovaný, nie je vadou žaloby. Ak by žalobca neskôr neoznačil žalovaného tak, že ním je štát zastúpený Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, súd prvého stupňa by vo veci konal a žalobu by zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Kedže žalobca bol v konaní od počiatku zastúpený advokátom, súd prvého stupňa nemal voči nemu poučovaciu povinnosť (§ 5 ods. 2 O. s. p.). Okrem toho, otázka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného má základ v hmotnom práve a súd je v zmysle § 5 ods. 1 O. s. p. povinný poučiť účastníkov konania iba o ich procesných právach a povinnostiach. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na str. 6 tretí odsek odôvodnenia zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR z 13. 5. 20105, sp. zn. 8 Cdo 111/2015, kde Najvyšší súd SR uviedol: „Súd nemá povinnosť (ani oprávnenie) poučovať účastníkov o ich hmotnoprávných oprávneniach a účinkoch ich úkonov, ktoré uplatňujú v súdnom konaní, teda ani o tom, či a ktorí účastníci majú byť aktívne a pasívne vecne legitimovaní pri zohľadnení konkrétnych okolností prejednávanej veci, čo by bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Len vadu konania spočívajúcu v nesprávne (zle) označenom orgáne, ktorý má konať za vecne legitimovaný štát, odstraňuje súd postupom podľa § 43 O. s. p.“.

Z toho vyplýva, že napadnutý rozsudok je vecne správny, a preto ho odvolací súd potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd SR uznesením z 13. 5. 2015, sp. zn. 8 Cdo 111/2015 zrušil rozsudok odvolacieho súdu z 18. 8. 2014, č. k. 6Co/356/2014-337 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia uvedeného rozsudku bolo to, že odvolací súd opomenul doručiť žalobcovi vyjadrenie žalovanej k odvolaniu. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a tým aj k odňatiu možnosti konať pred súdom. Z odôvodnenia spomenutého zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu však vyplýva, že vzhľadom na vyššie uvedené procesnú vadu najvyšší súd nehodnotil správnosť skutkových zistení a právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa a odvolacím súdom. Najvyšší súd teda v zrušujúcom uznesení nevyslovil, pokiaľ ide o vec samu, žiadny právny názor, ktorým by mal byť odvolací súd viazaný (§ 243d ods. 1 druhá veta O. s. p.). Preto odvolací súd nevidí žiadny dôvod na to, aby sa odchýlil od svojho rozhodnutia z 18. 8. 2014, č. k. 6Co/356/2014-337.»

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo,

ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že všeobecné súdy dali jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v konaní nastolil. Rozsudok krajského súdu vysvetľuje, ako všeobecné súdy dospeli k záveru o premlčaní práva sťažovateľa, aké ustanovenia právnych predpisov boli použité pri právnom posúdení vecí, kedy premlčacia lehota začala plynúť a kedy uplynula.

Krajský súd sa osobitne vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia aj s obranou sťažovateľa (ktorá sa stala neskôr aj jedným z dôvodov jeho sťažnosti doručenej ústavnému súdu), podľa ktorej sťažovateľ mal byť okresným súdom poučený, resp. vyzvaný na odstránenie väd žaloby v označení žalovaného, ako aj s otázkou určenia momentu riadneho uplatnenia práva sťažovateľa na súde (proti pasívne vecne legitimovanému žalovanému) rozhodujúceho pre plynutie premlčacej lehoty.

Ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy neponechali bez povšimnutia argumenty sťažovateľa, ktoré mali pre vec podstatný význam a ktoré boli nastolené v priebehu konania, či v nimi podanom odvolaní. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu preto spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok

porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

Ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľa nemožno považovať závery rozsudku krajského súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie sťažovateľom označených základných práv alebo slobôd.

Z označenia žalovaného sťažovateľom v žalobe je zrejmé, voči komu svoje právo uplatnil, t. j. že právo žalobou uplatnil voči orgánu štátu, a nie voči štátu samotnému. Iba to, že z iných okolností veci mohlo vyplývať, že zámerom sťažovateľa bolo žalovať štát, nemôže nesprávne označenie žalovaného v žalobe nahradiť.

Pasívne vecne legitimovaným subjektom, voči ktorému nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v týchto prípadoch smeruje, je Slovenská republika (štát), a nie jeho orgán (R 20/1981, stanovisko sp. zn. Cpjf 145/78). Štát nezodpovedá za seba, ale za subjekt, ktorý škodu či nemajetkovú ujmu zapríčinil; štát zodpovedá za tieto orgány, ony samy nie sú subjektmi zodpovednostného vzťahu. Pokiaľ žalobca označí za žalovaného štátny orgán (a nie štát), žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný, žaloba musí byť zamietnutá (bez predchádzajúcej realizácie poučovacej povinnosti súdom, pretože by išlo o poučenie o otázke hmotného práva), označenie takto identifikovaného žalovaného nemožno iba opraviť; na návrh žalobcu možno pripustiť iba zámenu účastníkov konania alebo vstup do konania nového žalovaného.

Vo veci sťažovateľa takto všeobecné súdy postupovali, zámenu účastníka konania na strane žalovaného pripustili a s novým žalovaným ďalej konali.

Ústavný súd je toho názoru, že v prípade sťažovateľa nemožno považovať závery rozsudku krajského súdu za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali

za následok porušenie sťažovateľom označených základných práv alebo slobôd. Nemožno dospieť k záveru, že krajský súd svojím rozhodnutím umožnil prechod zjavnej nespravodlivosti formalistickým aplikovaním právnej úpravy.

Pokiaľ sťažovateľ namieta rozhodovanie krajského súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (čl. 48 ods. 2 ústavy), krajský súd postupoval v súlade s § 214 OSP upravujúcim prípady, v ktorých je na prejednanie odvolania potrebné nariadiť pojednávanie, pričom o žiaden z týchto prípadov s ohľadom na okolnosti veci nešlo. Pretože žalovaný sa vo veci námietkou premlčania, ktorú považovali sudy oboch stupňov napokon za dôvodnú, nebolo nevyhnutné ani hospodárne vykonávať vo veci dokazovanie na iné otázky, než tie, ktoré boli rozhodné pre plynutie premlčacej lehoty. Skutkové zistenia o nich nespochybňuje ani sťažovateľ. V súvislosti s porušením čl. 48 ods. 2 ústavy poukazuje sťažovateľ i na celkovú dĺžku konania a niektoré úkony súdu označuje za neefektívne. Z obsahu sťažnosti je však na druhej strane zrejmé, že vec sťažovateľa bola právoplatne skončená, v dôsledku čoho je vylúčené, aby vo vzťahu k sťažovateľovi pretrvávala právna neistota o výsledku sporu, ktorá je jedným z predpokladov pre konštatovanie porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy ústavným súdom na základe sťažnosti. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu zákazu mučenia, krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 ústavy a tvrdenému porušeniu rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 a čl. 12 ústavy) ústavný súd nenachádza v postupe krajského súdu okolnosti, ktoré by nasvedčovali takémuto záveru.

Ústavný súd tak nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému rozsudku krajského súdu v kontexte posúdenia možného porušenia sťažovateľom označených ustanovení ústavy umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv.

Iba to, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom uznesení nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jej sťažnosti.

Za tejto situácie považuje ústavný súd za vylúčené, aby napadnutým rozsudkom krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených základných práv a slobôd. Preto jeho sťažnosť odmietol podľa § 25 ods.2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2016